

עין משפט
גד מצוה

מא:

אמאי אימא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן. וא"ת דלמא לא תחלוץ משום שמה תסמוך על אותה חליצה לינשא לשוק וחיישין שמה תמלא מעוברת ולד של קיימא וולד אינו פוטר עד שילא לאויר העולם וי"ל דלהא ליכא למיחש דמוך שלשה ודאי לא תנשא ולאחר ג' נמי אס תמלא מעוברת לא יבא לטעות ועוד שלא ישא אדם מעוברת חצרו: **משום** דמפסיד לה מווני. לפי טעם זה לא תחלוץ דמתני' עלה טובה קמ"ל: **אלא** ארוסה גרושה **מאי איבא** ל"מימר. וא"ת לריש לקיש ארוסה כיון דלא מיעברא אמאי לא תחלוץ וי"ל דלר"ל גזרו ארוסה אטו נשואה אבל לר' יוחנן דנשואה גופה משום כרוז בעלמא ליכא למגור ותיממה דלמאי נקט גרושה דמארוסה גרידא הוה מ"ל למיפרך: **קרא** ע"יו המקרא הוה. וא"ת לר"ל תנאי ליה מרבי יוסי וי"ל דלר"ל נמי אינה חוללת תוך ג' משום דאינה עולה ליבוס: **הספקות** חולצות וא מתיבמות.

מההיא דבב' שני (לעיל

כג:) מי שקידש אחת מצ' אחיות ואינו יודע איזו קידש ה"מ למיפרך אלא שהיה צריך להאריך אבל מההיא דריש ארבעה אחין (לעיל דף כו.) דחוללות ולא מתיבמות לא ה"מ למיפרך דלעולם אין לה לישב ולהתעגן אבל הכא יכולה להמתין עד שימצרר הספק כההיא דלעיל שיכולה להמתין עד אחר ג' ומיהו מההיא דספק קידושין דבפ"ד אחין (לעיל דף ג.) הוה מ"ל למפרך: **אילימא** ספק קידושין תתייבם ואין בכך ב"צום. ולא

צעי למימר שנוגד ספק קידושין צערוה דהוי ספק אס היא צרת ערוה או לא דא"כ הוה ליה למימר הספקיות צרותיהן חוללות ולא מתיבמות ובספק גירושין ה"מ לאוקמי דלא מתיבמות שמה היא גרושת אחיו: **הא** קטנה דכ"א בת איעבורי. ואפילו למאן דלא גזר לקמן (דף קנב:) קטנה אטו גדולה ה"מ לענין הבחנה צשאר נשים אבל לענין יבמה מודה: **עמד** ברין וברת. לאו צברה בשבילה איירי שרוצה לעגנה ואין רוצה לא לייבם ולא לחלוץ דהא צפרק צתרא דכתובות (דף ק:) פריך מינה לשמואל דחייש לצררי

ואס בשבילה צרח אמאי אית לן למיחש לצררי אלא צברה מחמת מרדין או מחמת ממון איירי ולא דוקא צרח דהוא הדין חלה דכיוון דלא בשבילה צרח אלא מחמת אונם שאירע לו מה לי צרח מה לי חלה ובהדיא אמר בירושלמי צפרק אע"פ דה"ה חלה ולא כמו שפירש בקונטרס התם דוקא צרח אבל חלה לא והא דצביא צריש כתובות (דף ג.) חלה מאי היינו שחלה מיד צהגעת זמן אבל הכא שחלה אחר שעמד צדין דהוה לו לכונסה לאלתר קודם שאירע לו אונם ונראה לר"י דוקא צתרתה ליבוס וצרח אבל אס לא נתרצה אלא לחלוץ אין נראה שיתקנו לה חכמים מוונות מיבם כיון דאין סופו לייבם אלא לחלוץ ודוקא צרח תקנו לה מוונות משלו אבל לא צרח לא משום דלא שכיח שיאחר מליבם כיון דאיתיה קמן ונתרצה דמשום זמן מועט שרגיל לאחר לא תקנו לה מוונות ומיהו צפרק ד' אחין (לעיל דף כט: ושם) משמע ק"ת דכי לא צרח נמי חייב צמוונות דקאמר כשעמד צדין ופסקו לה מוונות משלו ואינו מוזכר כלל צרח אף על גב דהתם איירי צעצד בה מאמר כדפרישית לעיל לענין זה אין שום סברה לחלק בין עשה בה מאמר ללא עשה אלא כשיש שני יצמין דאי לא עשה מאמר לא זה ולא זה לא מחייב צמוונות לא זה ולא זה אפילו נתרצה אחד מהם ליבם וצרח ואזכיריך התם לאוקמי צעצד בה מאמר משום דצענין אחר לא הוה מ"ל מיפר וק"ת נראה דמחמת קנס שקנסוהו חכמים שלא כנסה תקנו לה מוונות דהא אין מעשה ידיה שלו כדאמר צפרק צתרא דכתובות (דף ק: ושם) אי משום מעשה ידיה לא משעבדא ליה ולמאי דפרישית דבשלא צרח אין לה מוונות אינו ראה דמעשה ידיה אינו שלו דאין לחוש שמה אמר לה לאי מעשה ידיך למוונותיך דלכתי לא משעבדא ליה עד שיצרח ויפסקו לה מוונות ומיהו אר"י דלפירוש זה טפי הוי ליה למימר דלא מייחייב צמוונותיה:

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

מפני האיבוס. אבילות. והאי כל הנשים יתאכרסו לאו למעוטי ארוסה לינשא דהתם כר' יהודה קצירא ליה דגזי הבחנה רבי יוסי מקיל טפי מרבי יהודה כדאמר בשלהי גמ' דארבעה אחין (לעיל דף לה.) אלא באבילות אחי לפלוגי עליה: **גב' אלא לא תחלוץ אמאי**. ולאחר ג' אס אינה מעוברת תנשא או אס

הפילה תנשא דהא חלצה: **לימא סיהוי סיוצתיה דר' יוחנן**. ומשום הכי לא תחלוץ שמה תפיל ותנשא בחליצה זו וחליצת מעוברת לא שמה חליצה: **ולאו מי אוסצנייה**. צריש פירקין (דף לה:): **לימא מהא נמי סיהוי סיוצתא**. ונפקא מינה דאי מיתרנא קמיימא מיקוס הך: **גרושה מאי איכא למימר**. אמאי לא תחלוץ. אס היתה גרושה מאחר קודם שנשאה אחיו של זה דהא פסולה היא לכהונה וקיימא מאי איכא למימר אמאי לא תחלוץ: **משום מווני**. דאית לה כל שלשה מנכסי בעלה דתניא צבצייתא צשמעתין ואי חלצה לית לה מווי ואיהי לא מ"ל מיינצבא עד לאחר שלשה ומפסיד לה: **ארוסה וגרושה**. גרושה שנתאכרסה ומת בעלה ונפלה ליבוס מן האירוסין תחלוץ בתוך שלשה דהכא לאו משום מווי איכא דארוסה לית לה מווי מצעל ולא משום כרוז לכהונה דהא פסולה היא משום גרושין קמאי: **אלא משום דרבי יוסי**. כל העולה ליבוס כו' וזו הואיל ואינה עולה ליבוס בתוך ג' כדאמרן לעיל' שמה יפגע באשת אח אינה עולה השערה לפני הזקנים לחליצה. ולרבי יוחנן לא מיקשי דאי חלצה ודאי חליצה ה' דהאי אינה עולה לחליצה לאו חליצה פסולה משמע שהרי כמה נשים שנינו חוללות ולא מתייבמות היכא דלא אפשר אלמא חליצה היא ומיהו היכא דאפשר לאתמוני עד שתראה ליבוס משהינן: **אילימא ספק קידושין**. כגון זרק לה אחי קידושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה: **אמאי לא מסייבמם ספייבם**. ממ"נ אי היא יצמתו שפיר מייבם ואי לאו קידושין הוו נכרית בעלמא נסיב: **שקידש אחם משפי אחיות ואינו יודע איזה מהן קידש**. ומת שמהן חוללות ולא מתייבמות דלא מ"ל לייצווי דלמא פגע באחות זקוקה. והא הכא דאינה

עולה לייבוס ועולה לחליצה ולא אמרי' תמתין עד שיצואו עדים ויצברו את יצמתו: **הכי השאט הפס**. עולה לייבוס היא אי הוה ידעינן לה אבל הכא אס יבא אליהו ויאמר לא מיעברא מי משגחינן ביה ותמיבם: **הרי קטנה דלאו צם איעצורי היא כו'**. הלכך לא חלצה. וכל הנך דאמרו צנן חוללות ולא מתייבמות כגון אחות חלוצתו ואחות זקוקתו וספק צרת ערוה התם ה' משום דלא אפשר הוא דאס כן לעולם תאסר הלכך כיון דמדאורייתא צת ייבוס היא חלצה אבל הכא דאפשר לשהויי משהינן ואלא הדבר צהיתר: **שלשה חדשים הראשונים**. שאינה יכולה להנשא מחמת בעלה: **נוונם משל בעלה**. שכן כתב לה [כתובות נב:] את תהא יתצא צביתי ומתונא מנכסי כל יומי מיגר ארמלותיך: **מכאן ואינך אינה נוונם לא משל בעל ולא משל יבם**. ואינה דומה לשאר אלמנה דהתם כל זמן שלא נשאת לאחר ואומרת מחמת פלוני בעלי שכבודו גדול עלי יש לה מוונות אבל הק' אגידא ציבם לפיכך אין לה על נכסי בעל מוונות ולא משל יבם עד שתכנס לחופה: **עמד צדין**. שתצעתו צדין או כנוס או פטור וצרח: **נוונם משל יבם**. דקנסינן ליה: **לרינה להמסין**. עד שיהיו לה ג' חדשים מיום מיתתה הוי

מהם ליבם וצרח ואזכיריך התם לאוקמי צעצד בה מאמר משום דצענין אחר לא הוה מ"ל מיפר וק"ת נראה דמחמת קנס שקנסוהו חכמים שלא כנסה תקנו לה מוונות דהא אין מעשה ידיה שלו כדאמר צפרק צתרא דכתובות (דף ק: ושם) אי משום מעשה ידיה לא משעבדא ליה ולמאי דפרישית דבשלא צרח אין לה מוונות אינו ראה דמעשה ידיה אינו שלו דאין לחוש שמה אמר לה לאי מעשה ידיך למוונותיך דלכתי לא משעבדא ליה עד שיצרח ויפסקו לה מוונות ומיהו אר"י דלפירוש זה טפי הוי ליה למימר דלא מייחייב צמוונותיה:
ללאחר

מסורת הש"ס

א) [לעיל לה: א.] ט לקמן קיט: [לעיל לו.] א.
ב) [מספחא פ"ו.] ד) [לעיל ג. כ לו. לקמן מד.] א.
ס) כתובות קז: ו) [ע"א.]

תורה אור השלם
1. ואם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה יבמתו השערה א'ל הזקנים ואמרה מאן יבמי לקדים לאחיו שם בישאאל לא אבה יבמתי דברים כה ז

גליון הש"ס

גב' הכי השתא חתם אב יבא אליהו. עיין לקמן דף ס"ז ע"ב תוס' ד"ה אין מושעין:

הגהות הב"ח
א) רש"י ד"ה אלא משום וכו' חליצה היא דהאי אינה:
ב) ד"ה הכי קטנה וכו' משום דלא אפשר. נ"ב ע"ל דף ג ע"א:

תוספות ישנים

כל שאינה עולה לייבוס [אינה] עולה לחליצה. ואין להקשות א"כ איך קאמר ר' יוחנן חליצת מעוברת שמה חליצה הא אינה עולה לייבוס משום שמה היא ולד כן קיימא וא"כ לא תהא עולה לחליצה וי"ל דדוקא לכתחלה אין לחלוץ מעוברת משום דלא מ"ל לייבמה אבל דיעבד מהני החליצה כי חוין שהפילה דלא חויה לייבוס: